

Gratis skolemåltid

Nasjonalforeningen for folkehelsen mener:

- At det skal tilrettelegges for alle elever skal få et daglig, sunt og gratis skolemåltid

Bakgrunn:

Gratis skolemat blir sett på som et helsefremmende og sosialt utjevnenende tiltak. I Norge har vi ingen offentlig skolematordning, og stort sett alle skoler praktiserer at elevene selv tar med matpakke hjemmefra. Det vitenskapelige kunnskapsgrunnlaget om effekter av gratis skolemåltid på ulike utfall er begrenset, men det eksisterer likevel en del tall som gir oss et situasjonsbilde og en indikasjon på hvilken betydning innføring av gratis skolemat har å si for samfunnet.

I 2021 ble en omfattende evaluering av skolematordningen i Sverige publisert. Denne så på inntekt i voksen alder og deltagelse i skolematprogram som barn. Resultatene viste at elevene som hadde fått skolemat gjennom grunnskolen hadde en 3 % høyere "lifetime income", og effekten var størst for de som hadde fått skolemat i ung alder og kom fra fattigere husholdninger. Tilsvarende funn er funnet i en studie som så på langtidseffekten av Oslo-frokosten. Der så man også en 2-3 % høyere inntekt og høyere utdanning hos de som mottok programmet. Her så de også at effekten var størst hos de yngste.

Statistikken viser at de yngre elevene har med seg matpakke, men så blir det færre og færre som har med matpakke jo eldre elevene blir. Tall fra 2018 viser at i barneskolen er det 94 % av barna som har med matpakke, mens på videregående skole er tallet 64 %. Kvaliteten på matpakkene vet vi ikke så mye om, og Kirkens bymisjons fattigdomsrapport fra 2019 viser til tilfeller der barn fra familier med vedvarende lavinntekt har med seg "falske matpakker" for å gi inntrykk av at de har med seg matpakke på skolen, mens de i realiteten ikke har fått med seg mat hjemmefra.

Det finnes ingen totaloversikt som sier hvor mange skoler i Norge som har en skolematordning, men tall fra FHI viser at i 2020 hadde hver 6. ungdomsskole en form for skolematordning, men at bare 6 % av skolene hadde gratis skolemat.

Nasjonale normer og lokale tilpasninger: Ordningen med skolemat må være basert på nasjonale normer som sikrer at alle elever får tilgang til et sunt og næringsrikt måltid, samtidig som det er rom for lokale tilpasninger.

Utjevning av sosial ulikhet: Tilbudet må innrettes slik at det treffer likeverdige og dermed utjevner sosial ulikhet. Gratis skolemat skal sikre at alle barn får minst ett sunt måltid om dagen.

Følgeevaluering og flere studier: Innfasingen av skolemat må følgeevalueres for å sikre at tiltaket blir treffsikkert. Det er behov for flere studier som sier noe om virkning på kosthold, trivsel, sosialt miljø og læring.

